

MAZOWSZE I PODLASIE W OGNIU 1944–1956

Stanisław Balla

„Sokół Leśny”, „Sowa”

Ppor. **Stanisław Balla** „Sokół Leśny”, „Sowa” ur. 7 II 1906 w Słupie (gm. Lidzbark Welski, pow. Działdowo), w rodzinie niezamożnych rolników. W październiku 1927 powołany do wojska (18. puł pomorskich w Grudziądzu). Walczył w kampanii wrześniowej 1939, podczas obrony Warszawy został dwukrotnie poważnie ranny. Po powrocie do domu pracował jako robotnik w niemieckich firmach, ale z powodu podejrzeń o sabotaż musiał się ukrywać. Wiosną 1943 został żołnierzem AK w Obwodzie Działdowo. W 1944 znajdował się w grupie leśnej AK pod Klonowem. W styczniu 1945 wstąpił do MO; ze służby odszedł po upływie trzech i pół miesiąca. Aresztowany przez UB, zdołał zbiec i zaczął się ukrywać. Jesienią 1945 z ludźmi znajdujących się w podobnej sytuacji zorganizował oddział samoobrony. Pod koniec 1945 podporządkował się kpt. Pawłowi Nowakowskiemu „Leśnikowi”, komendantowi Batalionu ROAK „Znicz”. Awansował do stopnia podporucznika i jednocześnie został dowódcą kampanii partyzanckiej stanowiącej główną siłę Batalionu „Znicz”. Podlegały mu plutony Franciszka Wypycha „Wilka” i Andrzeja Różyckiego „Zjawy”. Przeprowadziły one kilkadziesiąt operacji bojowych przeciw komunistycznemu aparatowi represji (m.in. 30 VI 1946 stoczono udaną walkę z grupą operacyjną UB pod Zieluniem, a 29 XI 1946 opanowano miasteczko Lidzbark Welski). Wraz z Ballą w lesie znalazł się też jego 18-letni syn Eugeniusz ps. „Wyrwicz”, który poległ 5 XI 1946 w potyczce z UB. 10 III 1947 na rozkaz dowództwa Batalionu „Znicz” Stanisław Balla ujawnił się w Działdowie wraz z grupą 10 podkomendnych. Pomimo dopełnienia warunków amnestii z 18 X 1950 został aresztowany i skazany pod spreparowanymi zarzutami na 12 lat więzienia (na wolność wyszedł w 1956). Zmarł w 1980, spoczął w grobie rodzinnym na cmentarzu w Lidzbarku Welskim obok swego syna Eugeniusza.

